

Na osnovu člana 16. stav (2) Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona-Prečišćen tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10 i 03/23) i člana 9. stav (1) Zakona o poticanju razvoja male privrede („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/16 i 7/20), na prijedlog Ministarstva za privredu/gospodarstvo, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 83. sjednici, održanoj 30.05.2025. godine, d o n o s i

ODLUKU
O USVAJANJU PROGRAMA RAZVOJA MALE PRIVREDE/GOSPODARSTVA
ZA PERIOD 2025.-2028.GODINE

Član 1.
(Predmet)

Usvaja se Program razvoja male privrede/gospodarstva za period 2025.-2028. godine, koji čini sastavni dio ove odluke.

Član 2.
(Realizacija Odluke)

Za realizaciju ove odluke zadužuje se Ministarstvo za privredu.

Član 3.
(Stupanje na snagu)

Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-11-11010/25
Datum, 30.05.2025. godine
Zenica

PREMIJER
po ovlaštenju

Dženana Čišija

DOSTAVLJENO:
1x Ministarstvo za privredu,
1x „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“,
1x a/a.

PROGRAM RAZVOJA MALE PRIVREDE/GOSPODARSTVA
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA
ZA PERIOD 2025.-2028.GODINE

1.UVOD

U skladu sa članom 9. stav (1) Zakona o poticanju razvoja male privrede („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 07/16 i 07/20), Vlada Zeničko-dobojskog kantona na prijedlog Ministarstva za privredu/gospodarstvo donosi Program razvoja male privrede/gospodarstva (u daljem tekstu: Program) za period od četiri godine, i to 2025.-2028.godine.

Prethodni program razvoja Vlada je donijela za period 2021.-2024.godine. Istekom navedenog perioda i prestankom važenja navedenog programa Ministarstvo za privredu/gospodarstvo u skladu sa Zakonom i Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027.godine provelo je niz aktivnosti i pripremilo Program razvoja male privrede/gospodarstva za period 2025.-2028.godine.

Program sadrži pregled smjernica za provedbu poticaja za razvoj male privrede/gospodarstva u razdoblju od 2025. - 2028. godine, te utvrđuje ciljeve, mjere i zadatke koji uključuju mehanizme provedbe, praćenje aktivnosti i projekata. Usuglašen je sa Zakonom o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 10/12 i 39/20) i Uredbom o namjeni, kriterijima, uvjetima za dodjelu državne pomoći u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 99/13).

Program predstavlja razvojni dokument Zeničko-dobojskog kantona kojim se utvrđuju:

- Smjernice razvoja malih i srednjih poduzeća,
- Poticajne mjere,
- Nosioce provođenja poticajnih mjera,
- Metodologija provođenja i praćenja provođenja pojedinih mjera,
- Izvori sredstava,
- Aktivnosti za provođenje poticajnih mjera.

Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2021.-2027.godine definirana su tri strateška cilja koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomije, okoliša i društva, uz puno uvažavanje interesa lokalne uprave. Ciljevi imaju prepoznatljiva sektorska težišta, ali su istovremeno integralni i povezujući.

Strateški ciljevi su:

1. Osigurati resursno efikasan i održiv ekonomski razvoj uz jačanje konkurentnosti i razvoj poduzetništva;
2. Unaprijediti kvalitetu života i osigurati jednake prilike za sve građane kroz stvaranje održivog i pravednog društvenog okruženja;
3. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energijsku efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu.

U svrhu ostvarenja navedenih ciljeva, programom su obuhvaćene tri okvirne cjeline:

I Strateški ciljevi razvoja male privrede/gospodarstva ZDK

II Mjere za postizanje zacrtanih ciljeva

III Nadzor nad provođenjem Programa razvoja.

Stvaranje uvjeta za razvoj malog i srednjeg poduzetništva zahtijeva usklađenu politiku kojom se obuhvaćaju aktivnosti različitih područja od obrazovanja i nauke, uklanjanja administrativnih prepreka i prevelikog broja propisa, do jačanja institucija poduzetništva i poslovne infrastrukture i regionalnog razvoja. Sveobuhvatan zakonski, strateški i institucionalni pristup razvoju malog i srednjeg poduzetništva pretpostavke su jačanja konkurentne sposobnosti privrede. Stoga se poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva provodi kontinuirano, uz uvođenje standarda EU kroz primjenu zakonodavstva i poticaja. Jačanjem poduzetništva doprinosi se povećanju zaposlenosti, učinkovitosti socijalne sigurnosti, poticanju domaće proizvodnje, izvoza i stvaranju povoljne poduzetničke klime, te se ostvaruju smjernice o razvoju male privrede kao generatoru razvoja. Mala i srednja poduzeća kao osnovni generatori zapošljavanja i razvoja privrede imaju ključnu ulogu u razvoju privrede Europske unije. Prema službenoj statistici EU oko 99,8 % poduzeća čine upravo mala i srednja poduzeća, te tako čine prioritet razvoja cjelokupne privrede.

Njihov se značaj posebno ogleda u činjenici da Europska komisija upravo ovaj sektor privrede/gospodarstva prepoznaje kao glavni pokretač razvoja privrede/gospodarstva i rasta zapošljavanja.

Mnogi domaći poduzetnici vidjeli su šansu za ostvarenje svoje ideje pokretanjem biznisa i korištenjem prirodnih bogatstava.

Razvojem malog i srednjeg poduzetništva, koje zauzima ključno mjesto u strukturi privrede/gospodarstva EU jača ukupna snaga privrede/gospodarstva, povećava se zaposlenost i utiče na povećanje stupnja neovisnosti i stabilnosti ekonomije zemlje.

Postoje velike razlike među državama u definiranju malih i srednjih poduzeća u EU. Stoga je Europska komisija preporučila državama članicama, Europskoj investicijskoj banci, te Europskom investicijskom fondu upotrebu jedinstvenih kriterija za definiranje malih i srednjih poduzeća. Ta preporuka nastala je kombiniranjem nekoliko sljedećih kriterija:

1. broj zaposlenih
2. godišnji obujam prodaje
3. prosječni obujam aktive poduzeća i
4. samostalnost u odlučivanju (kontrola od strane drugih ne smije biti veća od 25%).

Prema Preporuci Komisije EU poduzećem se smatra svaki subjekt uključen u ekonomsku aktivnost, bez obzira na pravnu formu. Ovo uključuje osobe koje se same zapošljavaju i obiteljske biznise koji se bave obrtom ili drugim aktivnostima, kao i partnerstva i udruženja koja su redovno uključena u ekonomske aktivnosti. Prema zakonodavstvu i preporukama

Komisije EU glavni faktori koji određuju da li je neko poduzeće u grupi malih i srednjih poduzeća ili ne su:

broj zaposlenih i ukupan promet ili ukupan iznos bilanse.

Tabela broj 1: Kategorija mikro, malih i srednjih poduzeća sastoji se od:

Subjekti	Pravni status	Broj uposlenih	Godišnji prihod u KM (manji od):	Bilansa stanja u KM (manja od):
Mikro	fizičke i pravne osobe	9 i manje osoba	3.900.000,00	3.900.000,00
Mali	fizičke i pravne osobe	od 10-49 osoba	19.500.000,00	19.500.000,00
Srednji	fizičke i pravne osobe	50 do 250 osoba	97.500.000,00	97.500.000,00

Tabela broj 2: Kategorije male privrede u EU:

Subjekti	Pravni status	Broj uposlenih	Godišnji prihod u EURA	Bilansa stanja u EURA
Mikro	fizičke i pravne osobe	10 osoba	2.000.000,00	2.000.000,00
Mali	fizičke i pravne osobe	50 osoba	10.000.000,00	10.000.000,00
Srednji	fizičke i pravne osobe	250 osoba	50.000.000,00	43.000.000,00

Izvor podataka: Commission regulation (EC) No 70/200/COMMISSION RECOMMENDATION of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (notified under document number C (2003) 1422) (Text with EEA relevance) (2003/361/EC), Official Journal of the European Union.

1.1. Uloga i značaj malih i srednjih poduzeća u EU

Svjesna značaja i uloge malih i srednjih poduzeća, prvenstveno kao glavnih inovatora i izvora zaposlenosti, EU konstantno unapređuje i naglašava politike koje pomažu razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Upravo mala i srednja poduzeća predstavljaju samo srce ekonomije jer su ona glavni izvor zapošljavanja, inovativnosti, dinamičnosti, kontinuiteta i rasta. Svjesna značaja i uloge malih i srednjih poduzeća koja čine osnovicu poduzetništva i razvoja, Europska unija promovira inovativnost kao osnovu zdravih malih i srednjih poduzeća i konkurentne prednosti istih, te daje sve veći naglasak razvojnim politikama, kao i razvoju poduzetničkog kapaciteta ovog sektora. Europska unija ima za cilj stvaranje konkurentnog, dinamičnog, inovativnog i zdravog poduzetništva utemeljenog na znanju i osposobljenog za održiv ekonomski rast i razvoj. Subjekti male privrede/gospodarstva čine 98,8% svih poduzeća u EU, nasuprot velikih poduzeća koja su činila samo 1,2% ukupnog broja poduzeća. Najveći broj poduzeća koja posluju na području Europske unije registrirana su upravo kao mala i srednja poduzeća. Prema podacima Europske komisije, cca 99% poduzeća, od preko 20

milijuna poduzeća, su male i srednje veličine. Od tog broja cca 93% su ona najmanja, tzv. mikro poduzeća, koja imaju do deset uposlenih. To je osnovni razlog što mala i srednja poduzeća predstavljaju glavni izvor zapošljavanja radne snage i predstavljaju vrlo važan izvor stvaranja bogatstva u EU.

Politika EU na području malog i srednjeg poduzetništva može se svesti na osam osnovnih ciljeva:

1. Otklanjanje prepreka administrativnog, financijskog i pravnog karaktera,
2. Poticati integraciju malih i srednjih poduzeća u jedinstveno tržište,
3. Pružati pomoć malim i srednjim poduzećima u cilju korištenja programa EU,
4. Pružati podršku uslugama koje su u funkciji razvoja malih i srednjih poduzeća,
5. Promovirati zajedništvo, suradnju i partnerstvo,
6. Pružati pomoć pri osiguranju kapitala,
7. Unaprijediti kvalitetu menadžerskog djelovanja u malim i srednjim poduzećima
8. Prilikom formiranja novih normi uzeti u obzir iskustva malih i srednjih poduzeća.

Mala i srednja poduzeća ključna su za stvaranje snažnijeg rasta, novih i boljih radnih mjesta, što su dva najvažnija cilja Lisabonske strategije za ovu kategoriju privrednih/gospodarskih subjekata. Ona predstavljaju najveći izvor radnih mjesta, poduzetničkih vještina, inovacija kao i ekonomske i socijalne kohezije u Europskoj uniji. Povećanom učinkovitosti i inovacijama u poduzećima na području organizacije, procesa, proizvoda, usluga ili tržišta jača se konkurentna snaga privrede/gospodarstva. Poduzetnici u EU su u svom poslovanju suočeni s brojnim preprekama. Kao najveći problemi ili prepreke s kojima se susreću mala i srednja poduzeća ističu se: razna ograničenja administrativnog karaktera, nedostatak kvalificirane radne snage, nerazvijena infrastruktura, ograničen pristup financiranju, problem u primjeni novih tehnologija, nekvalificiran menadžment, neprofitabilnost sektora MSP, nekoordiniranost politika pri stvaranju povoljnog poduzetničkog okruženja, nepovoljno političko okruženje, nerazvijenost financijskih tržišta za zadovoljavanje potreba MSP, te korupcija.

EU potiče rast malih i srednjih poduzeća kako bi potaknula njihove potencijale u smjeru implementacije inovativnih projekata te tako potiče rast i razvoj ovog sektora. Aktuelna financijska kriza nije zaobišla ni ovaj sektor privrede/gospodarstva, pa tako brojna izvješća Europske komisije govore o problemima s kojima se suočavaju mala i srednja poduzeća: nedostatak financijskih sredstava, nedostatak informacija, slaba upućenost u procedure javnih nabavki, visoki administrativni troškovi, problemi s pronalaženjem ino partnera i slično.

1.2. Značaj sektora malog i srednjeg poduzetništva (MSP) u BiH

Mala privreda/gospodarstvo i njeni subjekti, fizičke i pravne osobe, naročito mala i srednja poduzeća, temeljni su stup gotovo svih razvijenih privreda/gospodarstava, izvor zapošljavanja i poslovnih ideja, uvjet privrednog/gospodarskog rasta i napretka, a time i prioritet svake uspješne ekonomije. Stoga se u tim privredama/gospodarstvima poslovno okruženje razvija u skladu sa potrebama malog i srednjeg poduzetništva. O značaju sektora male privrede/gospodarstva govori podatak da je u Bosni i Hercegovini (prema statističkim podacima) registrirano približno 160.000 privrednih/gospodarskih subjekata, od kojih njih blizu 99 % čine MSP (sa manje od 250 zaposlenih).

Među njima je:

- a) 92 % mikro poduzeća (sa 1-9 uposlenih),
- b) 6 % čine mala poduzeća (sa 10-49 uposlenih),
- c) 1 % čine poduzeća srednje veličine (sa 50-250 uposlenih).

Europska unija je poduzetništvo, zajedno sa inovacijama, postavila kao prioritetne ciljeve unutar Lisabonske deklaracije iz 2000. godine. Iz tih ciljeva su proizašle i politike koje potiču nastajanje i opstanak malih i srednjih poduzetnika, a među njima je i Europska povelja o malim poduzećima (dalje: Povelja). Njen potpisnik je i Bosna i Hercegovina, koja se time obvezala postići napredak u deset područja koje Povelja obuhvaća:

1. Obrazovanje i obuku u području poduzetništva,
2. Jeftinije i brže osnivanje poduzeća,
3. Kvalitetnije zakonodavstvo i regulativu,
4. Dostupnost vještina,
5. Poboljšan elektronski pristup,
6. Bolja iskorištenost prednosti jedinstvenog tržišta,
7. Oporezivanje i finansijska pitanja,
8. Jačanje tehnoloških kapaciteta malih poduzeća,
9. Uspješne modele elektronskog poslovanja i podrške malim poduzećima,
10. Razvijanje jačeg i djelotvornijeg zastupanja interesa malih poduzeća na razini EU i na nacionalnoj razini.

2. CILJEVI RAZVOJA MALE PRIVREDE/GOSPODARSTVA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

2.1. Uvod

Kada se osnovni pokazatelji za malo i srednje poduzetništvo u Federaciji BiH usporede sa zemljama u okruženju, osobito udio malog i srednjeg poduzetništva u broju zaposlenih u privredi/gospodarstvu, jasno je da su pokazatelji za Federaciju znatno slabiji i da je malom i srednjem poduzetništvu potrebna jača institucionalna i financijska podrška. Kada se govori o zaposlenosti u MSP-a u Federaciji BiH, treba uzeti u obzir i raširenu sivu ekonomiju, osobito među manjim poduzetnicima. Kada bi se neprijavljeni radnici u malim poduzećima uključili u procjene, pokazatelji za Federaciju BiH bili bi znatno povoljniji. Treba istaknuti činjenicu da se u razvijenim privredama/gospodarstvima mali poduzetnici na osnivanje poduzeća češće odlučuju radi ostvarenja dobre poslovne prilike, a u tranzicijskim privredama/gospodarstvima, kakva je naša, poduzetništvo je često izlaz iz lošijeg socijalnog stanja i nezaposlenosti (tzv. GEM motivacijski indeks). Početna sredstva i izvori financiranja razvijeniji su i šire dostupni u EU, nego u tranzicijskim privredama/gospodarstvima, a to je također jedan od uvjeta za brzi razvoj poduzetništva. Program razvoja se donosi u vrijeme kada Vlada Zeničko-dobojskog kantona, ali i lokalne vlasti moraju odgovoriti izazovima rasta inflacije koja je dovela do značajnih poremećaja na globalnom tržištu, a odnose se na usporavanje ekonomskog razvoja i negativnu stopu rasta (recesija), smanjenje izvoza, poremećaje u lancu snabdijevanja, probleme u transportu, smanjenje prihoda poduzeća, smanjenje zaposlenosti, te smanjenje dohotka i potrošnje stanovništva. Negativni efekti rasta inflacije evidentni su i u smanjenju Proračunskih prihoda, te je stoga potreba za štednjom i uravnoteženjem Proračunskih rashoda realno ostvarivim prihodima sve veća.

Imajući u vidu ostvarenje ciljeva zacrtanih u Povelji, čija implementacija predstavlja strateški zadatak BiH na putu pridruživanja Europskoj uniji, prilozi koji slijede prvenstveno analiziraju stanje malog i srednjeg poduzetništva u Zeničko-dobojskom kantonu. Na osnovu ocjene stanja u Kantonu, nastojale su se prepoznati potrebe male privrede i mogućnosti da se na te potrebe odgovori unutar institucionalnog i zakonodavnog okvira u kojem taj segment djeluje, te utvrde ciljevi koji se žele postići u narednom četverogodišnjem periodu.

2.2.1. Strateški cilj 1. – OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA

1. Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizaciju

- 1.1. Jačanje prerađivačke industrije uz uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda
- 1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija i digitalizacije
- 1.3. Podrška transferu i razvoju tehnologija i inovacija kroz naučno-istraživački sektor

2. Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za održivi turizam

2.1. Povećanje kvalitete turističke ponude i vrijednosti turističkih resursa

2.2. Unaprijeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-povijesnih objekata i turističkih destinacija

2.3. Promocija turističke ponude i potencijala uz integraciju uz regionalne turističke proizvode

3. Unaprijediti poslovni ambijent i poduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje

3.1. Unaprijeđenje poslovnog okruženja i podrške poslovanju

3.2. Razvoj poduzetničke infrastrukture i usluga za podršku privrednicima /gospodarstvenicima

3.3. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju

3. MJERE ZA OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA PROGRAMA RAZVOJA MALE PRIVREDE/GOSPODARSTVA ZA PERIOD OD ČETIRI GODINE (2025.-2028.)

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1. OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.1. Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizaciju
Naziv mjere	1.1.1. Jačanje prerađivačke industrije uz uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U okviru ove mjere pružat će se podrška poduzećima za unaprijeđenje konkurentnosti kroz uvođenje novih tehnologija i međunarodnih standarda. Cilj ove mjere je da se povećaju investicije u nove tehnologije i opremu (uključujući privlačenje stranih investicija i dijaspora), uvođenje međunarodnih standarda, povećanje kvaliteta proizvoda, finalizacije i izvoza uz kreiranje dodane vrijednosti. Posebna pažnja će biti usmjerena na uključivanje poduzeća u lance vrijednosti i jačanje klastera u sektorima prerađivačke industrije, u cilju povećanja umreženosti privrede/gospodarstva i specijalizacije poslovanja, uz uključivanje u mreže dobavljača i kupaca, što će dovesti do povećanja proizvodnje intermedijarnih proizvoda, kao i niza pozitivnih efekta na ekonomski rast. S aspekta negativnih utjecaja inflacije u sektoru industrije, potrebne hitne mjere za očuvanje likvidnosti i zapošljavanja planirane su u općim izdvojenim mjerama za podršku poslovanju (poticaji, subvencije, kreditne garancije, obustava naplata i sl.), a posebne aktivnosti usmjerene na očuvanje obujma industrijske proizvodnje i izvoza su integrirane u mjere u okviru ovog prioriteta za povećanje konkurentnosti industrije i izvoza.
Strateški projekti	1.1.1.1. Uvođenje novih tehnologija i novih proizvoda u prerađivačkim kapacitetima (metaloprerađivačkog, drvoprerađivačkog, kožarsko-tekstilnog sektora); 1.1.1.2. Primjena međunarodnih standarda i certificiranje; 1.1.1.3. Unaprijeđenje sustava kontrola kvalitete; 1.1.1.4. Podrška za izvoz i internacionalizaciju privrede/gospodarstva; 1.1.1.5. Povezivanje sa bh. dijasporom za investicije; 1.1.1.6. Privlačenje FDI a posebno investicija iz EU (radi supstitucije dobavljača iz Kine i repatrijacije investicija u EU (posebno sa gledišta saniranja posljedica pandemije i inflacije); 1.1.1.7. Podrška u pronalasku alternativnih tržišta (kupaca i dobavljača) te alternativnog asortimana (posebno s aspekta saniranja posljedica pandemije i inflacije); 1.1.1.8. Uključivanje u lance vrijednosti i jačanje klastera (metalo-prerađivački, kožarsko-industrijski, drvni, građevinski).
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Vrijednost ostvarenih investicija u nova sredstva u prerađivačkoj industriji u KM
	Ukupan izvoz u prerađivačkoj industriji u KM
	Ukupni prihodi poduzeća u KM
	Broj novocertificiranih poduzeća

Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt- utjecaj na: povećanje BDP, stope pokrivenosti uvoza izvozom i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju ishoda prioriteta: povećanja fizičkog obujma industrijske p povećanje izvoza industrije, povećanje prosječne neto plaće</i>	
Cilj sa strateškim ciljem	Poduzeća i obrtnici u metaloprerađivačke industrije	L. OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZEĆNOSTI
Prioritet	1.1. Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz, kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizacije	
Naziv mjere	1.1.2. Razvoj sektora informacionih tehnologija i digitalizacije	
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Ubrzavanje procesa digitalizacije privrede/gospodarstva i razvoj sektora informacionih tehnologija je jedan od imperativa privrednog/gospodarskog razvoja. Kako bi se ubrzao proces digitalizacije i informatizacije, u okviru ove mjere osigurat će se prikladna podrška poduzećima, kroz programe razvoja IT znanja i vještina, stručno-konzultativna podrška u reorganizaciji za procese informatizacije, te olakšan pristup finansijskim sredstvima. Potrebno je podržati uvođenje e-trgovine i e-poslovanja, uključujući sektor usluga (špedicije, projektiranja, marketinga, dizajna, računovodstva. administracije i dr.). Cilj je da se ojača i domaći sektor informacionih tehnologija, te da se, pored doprinosa ukupnom razvoju sektora industrijske proizvodnje u okviru ovog prioriteta, omogući i iskorištavanje značajnih potencijala za rast investicija, prihoda i izvoza uz nova zapošljavanja u IT sektoru ZDK.	
Strateški projekti	1.1.2.1. Podrška digitalnoj transformaciji mikro, malih i srednjih poduzeća (proizvodnih i uslužnih) i uvođenje e-poslovanja i e-trgovine kroz programe podrške poduzećima; 1.1.2.2. Unaprijeđenje digitalnih znanja i vještina; 1.1.2.3. Podrška poduzećima u IT sektoru za kreiranje i izvoz digitalnih rješenja; 1.1.2.4. Uspostavljanje digitalnih inovacijskih hubova/centara akceleratora.	
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Vrijednost ostvarenih investicija u nova sredstva u području KD - Informacije i komunikacije u 000 KM	
	% poslovnih subjekata u području KD -- Informacije i komunikacije informacionih tehnologija od ukupnog broja poslovnih subjekata	
	% zaposlenih u sektoru informacionih tehnologija od ukupnog broja zaposlenih	
	% poduzeća koristi fiksnu širokopojasnu internet konekciju (FZS)	
	Širokopojasni internet promet. mil. GB (FZS)	
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	Broj poduzeća sa uspostavljenom e-trgovinom (EUROSTAT BIH)	
	<i>Razvojni efekt – ujecaj na: povećanje BDP, stope pokrivenosti uvoza izvozom i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju ishoda prioriteta: povećanja fizičkog obujma industrijske proizvodnje, povećanje izvoza industrije, povećanje prosječne neto plaće i prihoda od poreza pc</i>	

Ciljne grupe	<i>Poduzeća i obrtnici u sektoru prerađivačke industrije</i>
---------------------	--

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1. OSIGURATI RESURSNOM EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.1. Povećati konkurentnost industrijskih sektora sa potencijalom za rast i izvoz, kroz inovacije, transfer tehnologija i digitalizaciju
Naziv mjere	1.1.3. Podrška transferu i razvoju tehnologija i inovacija kroz naučno-istraživački sektor
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Unaprijeđenje konkurentnosti privrede/gospodarstva u ciljnim sektorima sa potencijalom za rast (metaloprerađivačkom, drvoprerađivačkom, kožarsko-tekstilnom, IT sektoru i dr.) podrazumijeva i podršku u povezivanju poduzeća sa naučno-istraživačkim institucijama kako bi se unaprijedio transfer znanja i razvoj inovacija. Povećanje kvaliteta usluga NIR centara i laboratorija za primjenu novih tehnologija i inovacija u privredi/gospodarstvu će rezultirati povećanjem ukupnog indeksa obujma industrijske proizvodnje uz povećanje kvaliteta proizvoda, prihoda i izvoza privrednih/gospodarskih subjekata, i dr. Cilj je da se, u okviru ove mjere, pruži podrška jačanju kapaciteta naučno-istraživačkih institucija i organizacija, te podrška transferu i razvoju tehnologija i inovacija.
Strateški projekti	1.1.3.1. Modernizacija opreme i usluga naučno-istraživačkih institucija i organizacija; 1.1.3.2. Povezivanje privrede/gospodarstva i naučno-istraživačkih institucija; 1.1.3.3. Podrška inovatorstvu; 1.1.3.3. Razvoj tržišta usmjerenih znanja i digitalnih znanja i vještina; 1.1.3.4. Stručna podrška privrednim/gospodarskim subjektima u procesima uvođenja standarda, novih tehnologija, novih proizvoda i kontrole kvalitete; 1.1.3.6. Jačanje kapaciteta za korištenje EU fondova koji podržavaju naučno-istraživački rad i razvoj inovacija; 1.1.3.7. Razvoj kapaciteta naučno-istraživačke infrastrukture (Tehno-park, Laboratorije, Inovacioni centri, Poslovni inkubatori, te Digitalni inovacijski hubovi- nakon njihovog uspostavljanja...).
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Broj novih laboratorija ili drugih naučno-istraživačkih centara
	Broj novoregistriranih inovacija - патената
	Broj novocertificiranih poduzeća korisnika podrške
	Broj novih korisnika usluga NIR organizacija (projekti suradnje NIR-privreda/gospodarstvo)
	%, povećanja dobiti poduzeća
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt – utjecaj na: povećanje BDP, stope pokrivenosti uvoza izvozom i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju ishoda prioriteta: (kroz povećanje ostvarenih investicija u nova sredstva za nove tehnologije i inovacije), povećanje fizičkog obujma industrijske proizvodnje, povećanje izvoza industrije, povećanje prosječne neto plaće, te (kroz povećanje pokazatelja poslovanja poduzeća) i povećanje prihoda od poreza pc</i>
Ciljne grupe	<i>Mikro, mala i srednja poduzeća i obrtnici</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1.OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.2. Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za održivi turizam
Naziv mjere	1.2.1. Povećanje kvalitete turističke ponude i valorizacije turističkih resursa
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U cilju povećanja turističke valorizacije prirodnih i drugih resursa za razvoj turizma na području ZDK, potrebno je unaprijediti turističku infrastrukturu i usluge na području ZDK. Od posebne je važnosti rješavanje pravnog statusa Turističke zajednice ZDK kako bi mogla preuzeti ulogu destinacijske menadžment organizacije, te uspostavljanje turističkih info-pultova na turističkim destinacijama ZDK. Neophodno je definiranje turističke ponude ZDK za uključivanje u turističke lance vrijednosti, uz promociju, prodaju, te operativno poslovanje putem digitalnih kanala (posebno interneta). Uspostavljanje standarda kvalitete i povećanje kvalitete kadrova u sektoru turizma će se provoditi kroz edukacije i suradnju sa obrazovnim ustanovama, udruženjima i agencijama. S gledišta negativnih posljedica pandemije i inflacije na sektor turizma, potrebne su hitne mjere za očuvanje likvidnosti i zapošljavanja u sektoru turizma. Hitne aktivnosti su planiranje općim izdvojenim mjerama za podršku poslovanja (poticaji, subvencije, kreditne garancije, obustava naplata i sl.) koje se provode za sve privredne/gospodarske sektore. Posebne aktivnosti za podršku održivosti turizma se odnose na digitalizaciju i intenziviranje digitalne prodaje i promocije, uz fokus na "short-haul" putovanja (putovanja u blizini), pojedinačne turiste, doživljaj i iskustvo u prirodi, uz uvođenje sheme turističkih vaučera za povećanje dolazaka domaćih turista, te druga područja podrške iz planiranih mjera za sektor turizma.
Strateški projekti	1.2.1.1. Povećanje primjene suvremenih znanja u turizmu kroz formalne i programe obrazovanja i obrazovanje odraslih; 1.2.1.2. Uspostavljanje suradnje sektora turizma sa obrazovnim i naučnim ustanovama u ZDK; 1.2.1.3. Podrška digitalizaciji lanca vrijednosti u turizmu; 1.2.1.4. Uspostavljanje standarda kvaliteta u turizmu; 1.2.1.5. Podrška povećanju biosigurnosti u turizmu i ugostiteljstvu; 1.2.1.6. Podrška za promociju turističke ponude uključujući nastupe na sajmovima turizma; 1.3.1.7. Uspostavljanje efikasne destinacijske menadžment organizacije – Turističke zajednice ZDK i turističkih info pultova; 1.2.1.8. Uspostavljanje sheme turističkih vaučera za poticaj razvoju domaćeg turizma.
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Broj dolazaka turista
	Broj noćenja turista
	Broj dolazaka domaćih turista
	Broj noćenja domaćih turista
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt – utjecaj na: povećanje BDP, stope pokrivenosti uvoza izvozom i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju prioriteta: povećanje ukupnog prometa u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, povećanje prosječne neto plaće u turizmu i ugostiteljstvu, te povećanje prihoda od poreza pc</i>
Ciljne grupe	<i>Poduzeća i obrtnici u sektoru turizma i ugostiteljstva te vezanih djelatnosti</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	L. OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet.	1.2. Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za održivi turizam
Naziv mjere	1.2.2. Unaprijeđenje turističke infrastrukture i revitalizacija kulturno-povijesnih objekata i turističkih destinacija
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Da bi se unaprijedila kvaliteta turističke ponude ZDK potrebno je da se izvrši obnova i revitalizacija objekata kulturno-povijesne baštine, kao i uređenje turističkih destinacija za razvoj ruralnog turizma, izletišta, odmorišta itd. Razvoj turizma treba da prati i razvoj drugih objekata turističke infrastrukture, kao i izrada nove i održavanje postojeće turističke signalizacije. Za razvoj turističkog poduzetništva, neophodno je raditi na podizanju svijesti stanovništva o mogućnostima bavljenja turizmom, posebno u ruralnim regijama, uz očuvanje autohtonih i tradicionalnih proizvoda, te autentične kulturne i prirodne baštine. Za razvoj ruralnog turizma, potrebno je raditi na revitalizaciji tradicijskih kuća, izgradnji smještajnih objekata, pretvaranje soba u seoskim domaćinstvima u smještajne kapacitete za turiste i sl.
Strateški projekti	1.2.2.1. Izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture i objekata za razvoj turizma zasnovanog na kulturno-povijesnom naslijeđu; 1.2.2.2. Razvoj outdoor i ruralnog turizma; 1.2.2.3. Uređenje izletišta i odmorišta; 1.2.2.4. Izrada i održavanje turističke signalizacije; 1.2.2.5. Izgradnja trim i biciklističkih staza na pogodnim lokalitetima.
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Ukupne investicije u hotelijerstvu i ugostiteljstvu
	Broj rekonstruisanih spomenika kulturno-povijesnog naslijeđa i uređenih turističkih destinacija u toku implementacije Strategije
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt - utjecaj na: povećanje BDP, poreznih prihoda i zaposlenosti, doprinos ostvarenju prioriteta: povećanje prihoda u turizmu i ugostiteljstvu, povećanje plaća u turizmu i ugostiteljstvu</i>
Ciljne grupe	<i>Poduzeća i obrtnici u sektoru turizma i ugostiteljstva</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1.OSIGURATI RESURSN0 EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.2. Razviti turističku ponudu, infrastrukturu i poduzetništvo za održivi turizam
Naziv mjere	1.2.3. Promocija turističke ponude i potencijala uz integraciju u regionalne turističke proizvode.
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	U cilju privlačenja turista i povećanja njihovog zadržavanja na području ZDK, potrebno je, uz ostale mjere, unaprijediti promociju i brendiranje domaćeg turističkog proizvoda, uz korištenje digitalnih medija. Udruživanje turističkih biznisa za zajednički destinacijski pristup značajno unaprjeđuje efekte promocije, te je neophodno podržavati uspostavljanje suradnje, kako lokalno tako i regionalno, između turističkih biznisa, tur -operatera i agencija.
Strateški projekti	1.2.3.1. Uspostavljanje suradnje sa B2B tržištem-tur operateri i agencije iz BiH i inozemstva; 1.2.3.2. Udruživanje turističkih biznisa i zajednički (destinacijski) nastup; 1.2.3.3. Razvoj suradnje sa drugim regijama u BiH u cilju razvoja zajedničkih proizvoda i apliciranje na fondove u cilju razvoja projekata prekogranične suradnje; 1.2.3.4. Promocija i brendiranje domaće turističke ponude sa fokusom na digitalne medije i promociju na bliskim tržištima (regija i EU).
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Postotak učešća ZDK u ukupnom broju dolazaka u FBiH
	Postotak učešća ZDK u ukupnom broju noćenja u FBiH
	Stopa korištenja kapaciteta
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt - utjecaj na: povećanje BDP i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju prioriteta: povećanje prihoda u hotelijerstvu i ugostiteljstvu, povećanje prosječne neto plaće u turizmu i ugostiteljstvu, te povećanja broja poduzeća pc i povećanja poreznih prihoda pc</i>
Ciljne grupe	<i>Poduzeća i obrtnici u sektoru turizma i ugostiteljstva te vezanih djelatnosti</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1. OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.3. Unaprijediti poslovni ambijent i preduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje
Naziv mjere	1.3.1. Unaprijeđenje poslovnog okruženja i podrške poslovanju
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Privredni/gospodarski razvoj i unaprijeđenje konkurentnosti privrednih/gospodarskih subjekata zahtijeva kreiranje poticajnog i pogodnog poslovnog okruženja. U procesu servisiranja privrede/gospodarstva, neophodno je da javna uprava radi na povećanju primjene e-usluga za privrednike/gospodarstvenike u svim segmentima poslovnih odnosa. Za ulazak i izlazak iz poslovnih aktivnosti potrebno je pojednostaviti proces, ubrzati ga, te smanjiti troškove (online registracija, jednošalterski sustav registracije i izdavanja dozvola i sl.), uz pristup stručnoj podršci i uslugama u tim procesima. U cilju kreiranja većeg stupnja održivosti, kao i atraktivnosti za investiranje, kako domaćih tako i stranih investitora, uključujući dijasporu, potrebno je u suradnji sa relevantnim federalnim institucijama raditi na smanjenju finansijskih opterećenja za privrednike/gospodarstvenike, pružanjem poreznih olakšica i smanjivanjem poreznih i neporeznih davanja, te parafiskalnih nameta. Od posebnog značaja za podršku zapošljavanju je i smanjenje stope oporezivanja rada po ugledu na način oporezivanja u zemljama EU, kako bi se smanjio rad na crno i siva ekonomija. Također, neophodno je promovirati modele javno-privatnog partnerstva za povećanje mogućnosti financiranja projekata primjenom ovih modela. Pandemija korona virusa i rast inflacije je dovelo do značajnih poremećaja u lancu snabdijevanja, smanjenju diskrecionog dohotka i potrošnje stanovništva, usporavanju ekonomskog razvoja i negativnim stopama rasta (recesiji), problemima u transportu, smanjenju obujma proizvodnje, smanjenju prihoda poduzeća i smanjenju zaposlenosti, neophodne su hitne mjere za održavanje likvidnosti i zapošljavanja. Neophodno je zakonski regulirati novčani iznos s kojim će Ministarstvo raspolagati u svrhu dodjele subvencija ili povećati postojeća raspoloživa sredstva zbog toga što je ulaganje i subvencioniranje privrednih/gospodarskih subjekata jedan od ključnih elemenata za ekonomski razvoj i zapošljavanje. Provođenje ove mjere će jačati sustavni pristup podrške poslovanju i dati osnovu za djelovanje i u drugim kriznim situacijama izazvanim vanjskim utjecajima.
Strateški projekti	1.3.1.1. Očuvanje nivoa zaposlenosti; 1.3.1.2. Očuvanje mogućnosti za servisiranje kreditnih obaveza; 1.3.1.3. Povećanje primjene e-usluga za privredu/gospodarstvo; 1.3.1.4. Olakšavanje i ubrzavanje procesa ulaska u poslovnu aktivnost i izlaska iz nje; 1.3.1.5. Promocija modela i projekata javno-privatnog partnerstva; 1.3.1.6. Kreditno-garancijski fond (uz program podrške likvidnosti poduzeća i obrta).
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Broj novih uvedenih e-usluga javne uprave
	Ukupan iznos novih subvencija za doprinose u KM
	Ukupna vrijednost dodijeljenih poticaja u KM
	Ukupna vrijednost kreditnih zahtjeva preko Kreditno-garancijskog fonda za poduzeća (i obrte) u KM
	Broj realiziranih novih projekata javno-privatnog partnerstva
	Porezni klin prosječne bruto plaće u FBiH, % (Izvor: FZS)
	Broj parafiskalnih nameta (naknada i taksi) FMF
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt – utjecaj na povećanje BDP i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju prioriteta: povećanje obujma industrijske proizvodnje, povećanje produktivnosti profitabilnosti poduzeća</i>
Ciljne grupe	<i>Poduzeća i obrtnici, investitori</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1. OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.3. Unaprijediti poslovni ambijent i poduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje
Naziv mjere	1.3.2. Razvoj poduzetničke infrastrukture i usluga za podršku privrednicima/gospodarstvenicima
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Za prostorno organiziran razvojni koncept poduzetničkih aktivnosti, radit će se na unaprijeđenju poduzetničke infrastrukture, unaprijeđenju postojećih i razvoja novih poslovnih zona, poslovnih inkubatora, tehno parkova i specijaliziranih centara za podršku poduzetništvu. Uz razvoj fizičke infrastrukture, kontinuirano će se unaprijeđivati dostupnost i kvaliteta stručnih usluga za podršku razvoju biznisa, kroz jačanje kapaciteta razvojnih agencija, centara i udruženja koja pružaju poslovne usluge poduzetnicima. Za unaprijeđenje dostupnosti usluga privrednicima/gospodarstvenicima, neophodno je razviti i program poticaja ili sustav vaučera za korištenje poslovnih usluga. Pri pružanju podrške, posebna pažnja će se obratiti i na unaprijeđenje infrastrukture i usluga za podršku sektoru kreativne industrije (zanata, turizma, dizajna, primjene IT tehnologija, ...).
Strateški projekti	1.3.2.1. Analiza potreba za poduzetničkim vještinama malih i srednjih poduzeća; 1.3.2.2. Unaprijeđenje kvalitete i dostupnosti poslovnih usluga, uz sustav vaučera za korištenje poslovnih usluga (za poduzetnike sa poteškoćama u razvoju) i vaučere za usluge za inovacije; 1.3.2.3. Podrška za edukacije (treninzi i radionice) za poduzetnike; 1.3.2.4. Unaprijeđenje postojećih i razvoj novih poslovnih zona.
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Broj novih poslovnih zona, inkubatora ili centara
	Broj novih poduzeća u poslovnim zonama
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenju prioriteta	<i>Razvojni efekt - utjecaj na: povećanje BDP, poreznih prihoda i investicija</i> <i>Doprinos ostvarenju prioriteta: povećanju obujma industrijske proizvodnje, povećanje produktivnosti i profitabilnosti poduzeća, razvoj javno-privatnog partnerstva</i>
Ciljne grupe	<i>Poslovne zone, inkubatori, tehno-parkovi, poduzeća i obrtnici u poslovnim zonama, inkubatorima i tehno-parkovima</i>

VEZA SA STRATEŠKIM CILJEM	1.OSIGURATI RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ UZ JAČANJE KONKURENTNOSTI I RAZVOJ PODUZETNIŠTVA
Prioritet	1.3. Unaprijediti poslovni ambijent i poduzetničku infrastrukturu za pametni rast i zapošljavanje
Naziv mjere	1.3.3. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Za podršku privrednom/gospodarskom razvoju, kao i rješavanje problema nezaposlenosti, potrebno je osigurati programe poticaja za zapošljavanje, kako za poduzeća tako i za obrtnike i tradicionalne zanate. U skladu sa potrebama privrede/gospodarstva, neophodno je unaprijediti kvalitetu ponude kadrova na tržištu rada, kroz programe prekvalifikacije, dokvalifikacije i doškolovanja, uz jačanje suradnje s obrazovnim ustanovama, kao i razvojnim agencijama, organizacijama i udruženjima koja provode programe obrazovanja odraslih. Posebna pažnja će biti usmjerena na programe zapošljavanja marginaliziranih grupa (žene, mladi, invalidne osobe i sl.). Pored programa zapošljavanja, u cilju promocije i jačanja poduzetništva, bit će realizirani program samozapošljavanja i podrške start-up biznisima. S gledišta negativnih utjecaja pandemije i inflacije, neophodno je pored subvencija za očuvanje zaposlenosti, intenzivirati i poticaje za nova zapošljavanja, uz ostale mjere za revitalizaciju poslovnih aktivnosti na području ZDK.
Strateški projekti	1.3.3.1. Poticaji za nova zapošljavanja za start-up-e i samozapošljavanje; 1.3.3.2. Poticaji za tradicionalne zanate; 1.3.3.3. Podrška preduzetništvu marginalizovanih grupa: mladih, žena i invalidnih osoba koje se bave poduzetništvom; 1.3.3.4. Podrška proramima prekvalifikacije, dokvalifikacije i doškolovanja; 1.3.3.5. Razvoj znanja i vještina kroz programe obrazovanja odraslih.
Pokazatelji za praćenje rezultata mjere	Broj zaposlenih
	Novo brisanje sa evidencije nezaposlenih zbog zaposlenja
Razvojni efekt i doprinos mjere ostvarenja prioriteta	<i>Razvojni efekt – utjecaj na: povećanje BDP i stope zaposlenosti</i> <i>Doprinos ostvarenju prioriteta: povećanje broja poslovnih subjekata pc i povećanje poreznih prihoda pc</i>
Ciljne grupe	<i>Poduzeća, obrtnici i nezaposlene osobe</i>

4. AKTIVNOSTI PROVOĐENJA

Poticajne mjere i aktivnosti za svaku Proračunsku godinu utvrđuju se Godišnjim planom (Programom utroška sredstava). Realizirat će se putem javnih poziva od strane nosioca, a na osnovu ugovora, odluka i drugih pravnih akata u zavisnosti od vrste poticaja.

Poticajne mjere i aktivnosti radi ostvarivanja ciljeva razvoja male privrede koje se utvrđuju Programom, odnose se na:

- a) kreditiranje subjekata male privrede/gospodarstva pod povoljnim uvjetima u svrhu povećanja proizvodnje, novog zapošljavanja i očuvanja postojećih radnih mjesta,
- b) subvencioniranje kamata po preuzetim kreditima,
- c) pružanje stručne i savjetodavne pomoći za subjekte male privrede/gospodarstva,
- d) podršku razvoju centara za poduzetništvo, centara za investitore, poduzetničkih inkubatora, klastera, tehnoloških parkova i zona male privrede/gospodarstva,
- e) poticanje u korištenju fondova Europske unije i bilateralnih fondova,
- f) povećanje zapošljavanja,
- g) sudjelovanje na sajmovima i programima edukacije,
- h) razvoj poduzetništva ciljnih grupa (žensko poduzetništvo, poduzetništvo mladih i poduzetništvo osoba sa invaliditetom),
- i) podršku za istraživanje, razvoj i primjenu inovacija, uvođenje suvremenih tehnologija, uvođenju novih softvera, te podršku za edukaciju i prekvalifikaciju,
- j) uvođenje certifikata i međunarodnih standarda kvalitete,
- k) zaštitu i revitalizaciju tradicionalnih i starih zanata (obrta),
- l) povećanje konkurentnosti,
- m) razvoj turizma,
- n) razvoj poduzetničke infrastrukture,
- o) uvođenje i korištenje obnovljivih izvora energije kod subjekata male privrede.

5. IZVORI SREDSTAVA

U skladu sa članom 10. Zakona o poticanju razvoja male privrede/gospodarstva („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 07/16 i 07/20), finansijska sredstva za provođenje Programa razvoja male privrede/gospodarstva iz člana 9. ovog Zakona osiguravaju se u Proračunu Zeničko-dobojskog kantona za svaku kalendarsku godinu.

Godišnjim planom (Programom utroška sredstava), Vlada će, na prijedlog Ministarstva za privredu/gospodarstvo, utvrditi prioritete poticaja, u skladu sa raspoloživim sredstvima iz stava (2) ovog člana.

Odluku o izboru korisnika poticajnih sredstava donosi Vlada, na prijedlog Ministarstva.

6. METODOLOGIJA PROVOĐENJA I PRAĆENJA PROVOĐENJA POJEDINIH MJERA

Prije izrade samog Programa, Ministarstvo je uputilo poziv razvojnim agencijama, Privrednoj i Obrtničkoj komori Zeničko-dobojskog kantona da dostave prijedloge koje bi trebalo uvrstiti u Program razvoja. Nosioći Programa, svako u okviru svoje nadležnosti, nadziru i prate provođenje Programa i Godišnjeg plana, analiziraju rezultate i izrađuju izvješća koje dostavljaju Ministarstvu za privredu/gospodarstvo.

Ministarstvo kompletira izvješća i upućuje ih Vladi u dalju proceduru.

Monitoring obuhvaća mjerenje napretka prema ostvarenju planiranih rezultata i ishoda. Rezultati i ishodi će se iskazati putem skupa pokazatelja koji će provedbom monitoringa pružiti informacije o tome jesu li ishodi ostvareni. Važnost monitoringa ogleda se u tome da i nosiocu Programa (čl. 14. Zakona) omogućava skupljanje i analizu ključnih pokazatelja i njihovu usporedbu s očekivanim i planiranim rezultatima. U tom smislu monitoring predstavlja sistematsko i kontinuirano sakupljanje, analizu i korištenje informacija (podataka, pokazatelja) neophodnih za upravljanje i donošenje odluka u okviru Programa.

Koristi monitoringa su brojne:

- a) procjena da li se Program odvija po planu (da li su aktivnosti i rezultati u skladu sa odobrenim dokumentima);
- b) davanje mogućnosti za unaprijeđenje upravljanja budućim programima (šta se može bolje uraditi);
- c) objektivniji proračun resursa (planiranih/korištenih) finansijskih sredstava u okviru Programa (financijski i ljudski resursi).

Mjerenje rezultata provedenih aktivnosti će se vršiti na osnovu rezultata monitoringa implementacije sredstava, rezultata utvrđenih direktnim obilaskom korisnika na "terenu" i na osnovu pismenih izvješća korisnika sredstava koji uključuju podatke korisnika poticajnih sredstava i odgovarajućih institucija (PIO/MIO; ZZO; itd.).

Monitoring podrazumijeva kontinuirani komunikacijski proces (razgovore, analize i korištenje informacija vezanih za realiziranje Programa) između nosioca programa razvoja male privrede i korisnika sredstava.

7. ZAKLJUČAK:

Provođenje Programa razvoja male privrede/gospodarstva treba da doprinese unaprijeđenju proizvodnih procesa i tržišne konkurentnosti proizvoda, kako bi se postigle značajne stope rasta ovog sektora te kako bi se približili EU standardima koji vladaju u ovom sektoru.

Broj: 02-11-11010/25

Datum, 30.05.2025. godine

Zenica

**PREMIJER
po ovlaštenju**

Dženana Čišija

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za privredu,

1x „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“,

1x a/a.